

ด่วนที่สุด

ที่ ศย ๐๑๖/ มธ๐๗๓

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 15908 กน
รับที่ 8 ก.ย. 2561 11.35

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ยืนยันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้นัดประชุมหารือร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงยุติธรรม ในวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี ชั้น ๒ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว เป็นเรื่องเสร็จที่ ๙๘๐/๒๕๖๑ แต่มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. ไม่ขัดข้องในการตัดหลักการของร่างมาตรา ๑๑๗ วรรคสาม กำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวของศาลหรือจับด้วยตนเองในกรณีจำเป็น โดยเห็นควรให้นำหลักการดังกล่าวไปรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อให้มีหน้าที่โดยตรงในการติดตาม สืบสวน จับกุม ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนี รวมถึงผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล

๒. เห็นควรคงหลักการเกี่ยวกับการกำหนดให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องก่อนการไต่สวนมูลฟ้องได้ในกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ (เพิ่มมาตรา ๑๖๑/๑) ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ เนื่องจากหลักการเรื่องการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต (Abuse of Legal Procedure) เป็นไปตามสุภาพจิตกฎหมายที่ว่า “บุคคลที่มาศาลต้องมาด้วยมือสะอาด” (He who comes into equity must come with clean hands) หมายถึง การที่บุคคลใช้สิทธิหรือบังคับตามสิทธิของตนที่เกิดขึ้นมาแล้วนั้นจะต้องใช้โดยสุจริต มิฉะนั้นศาลจะไม่รับรองสิทธินั้นหรือไม่รับบังคับให้ ซึ่งแต่เดิมศาลไม่มีวิธีการในการจัดการคดีที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ โดยต้องปล่อยให้มีการไต่สวนมูลฟ้อง ประทับฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดีไป ซึ่งพฤติการณ์ที่ศาลไปยอมรับบังคับให้เช่นนั้นเท่ากับเป็นการไปยอมรับให้บุคคลที่ไม่สุจริตเข้ามาใช้กระบวนการ

ยุติธรรม ...

ยุติธรรมเป็นเครื่องมือทำให้บุคคลที่ถูกดำเนินคดีอาญาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อน เสื่อมเสียชื่อเสียง บั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องคดี จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิดเรื่องการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต (Abuse of Legal Procedure) มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๑/๑ กำหนดเป็นขั้นตอนก่อนการไต่สวนมูลฟ้องให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปเพื่อคุ้มครองประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกภาคส่วนจากการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต รวมถึงกรณีการยื่นฟ้องต่อศาลในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความลำบากและต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินทางไปต่อสู้คดี หรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริงเพื่อต้อรองให้จำเลยต้องยอมกระทำหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการมิชอบ โดยเฉพาะการฟ้องร้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของจำเลยในการป้องกันตนเองหรือป้องกันประโยชน์สาธารณะก็จะได้รับความคุ้มครองด้วย

นอกจากนี้ หลักการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต้องกระทำโดยสุจริต (เพิ่มมาตรา ๑๖๑/๑) ยังสอดคล้องกับข้อสังเกตของคณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติที่ได้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ในการเยือนไทยของคณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชนกับบริษัทข้ามชาติและองค์กรธุรกิจอื่น ๆ (UN Working Group on the issues of human rights and transnational corporation and other business enterprises: WG on BHR) ภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ระหว่างวันที่ ๒๖ มีนาคม - ๔ เมษายน ๒๕๖๑ โดยรับทราบการเสนอร่างมาตรา ๑๖๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลสามารถตรวจสอบในเรื่องของการฟ้องคดีเพื่อให้ความคุ้มครองคนสุจริตที่ถูกฟ้องคดีได้มากขึ้น ป้องกันหรือคุ้มครองกรณีนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนถูกฟ้องคดี และยังเป็นการพัฒนากระบวนการพิจารณาคดีให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลมากยิ่งขึ้นด้วย

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรารุช เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ojta@coj.go.th